

Fertilex Oy
Torikantie 85
23800 Laitila

Munituskanalan laajennushanke, Laitila

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta

Sisällysluettelo

Yhteysviranomaisen lausunto ympäristövaikutusten arviointiohjelmasta.....	1
1 Hanketiedot	2
1.1 Hankkeen nimi ja sijainti	2
1.2 Hankkeesta vastaava	2
1.3 Yhteysviranomainen	2
1.4 Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehdoista.....	2
2 Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn vireilletulo.....	3
3 Ennakkoneuvottelu	3
4 Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen	3
5 Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet	4
5.1 Yhteenvedo lausunnoista	4
5.2 Yhteenvedo mielipiteistä.....	5
6 Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta	6
6.1 Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot.....	6
6.2 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat	8
6.3 Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät.....	10
6.4 YVA-menettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen	16
6.5 Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys.....	17
6.6 Yhteysviranomaisen johtopäätökset arviointiohjelman laajuudesta ja tarkkuudesta sekä selvitysten yhteensovittamisesta muissa laeissa edellytetyjen selvitysten kanssa	17
6.7 Hankkeen todennäköisesti merkittävät ympäristövaikutukset	18
7 Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen	19
8 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus	19
9 Sovelletut säännökset	19

1 Hanketiedot

1.1 Hankkeen nimi ja sijainti

Munituskanalan laajennushanke, Laitila

1.2 Hankkeesta vastaava

Hankkeesta vastaava on Fertilex Oy (myöhemmin hankkeesta vastaava).

Hankkeen ympäristövaikutusten arviointiohjelman on konsulttitoimeksiantona laatinut Macon Oy (myöhemmin YVA-konsultti).

1.3 Yhteysviranomainen

Hankkeen yhteysviranomaisena on toiminut Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (myöhemmin yhteysviranomainen).

1.4 Hankkeesta vastaavan kuvaus hankkeesta ja sen vaihtoehtoista

Hankkeessa suunnitellaan olemassa olevan 59 900 kanan munituskanalan laajennusta rakennettavilla kolmella tai viidellä 80 000 kanan kanalayksiköllä. Olemassa oleva kanala on aloittanut toiminnan vuonna 2025. Samassa pihapiirissä sijaitsee Fertilex Oy:n lannoitetehtas, jonne olemassa olevan ja suunniteltujen kanaloiden lanta toimitetaan jalostettavaksi lannoitteiksi.

Hankealue sijaitsee Laitilan kaupungin Nästin kylässä noin 13 km:n etäisyydellä Laitilan kaupungin ja Mynämäen kunnan taajamista. Hankealueen lähiympäristö on havu- ja sekametsää ja alueen länsipuolella on räme (Sammalsuo). Noin 800 metrin etäisyydellä hankealueen lounaispuolella sijaitsee Pehdjärvi. Lähimmät asuinrakennukset ja yksi loma-asuinrakennus sijaitsevat noin 500 metrin etäisyydellä suunniteltavista kanalarakennuksista.

Arviointimenettelyssä tarkastellaan seuraavia hankevaihtoehtoja:

- **Vaihtoehto 0 (VE0):** Olemassa oleva 59 900 munituskanan kanala. Lannat toimitetaan samassa pihapiirissä sijaitsevaan Fertilex Oy:n lannoitetehtaaseen.
- **Vaihtoehto 1 (VE1):** 4 kanalaa eli 4 x 80 000 munituskanaa, yhteensä 320 000 munituskanaa. Lisäystä olemassa olevaan on 260 100 munituskanaa ja 3 kanalaa. Lannat toimitetaan samassa pihapiirissä sijaitsevaan Fertilex Oy:n lannoitetehtaaseen.

- **Vaihtoehto 2 (VE2):** 6 kanalaa eli 6 x 80 000 munituskanaa, yhteensä 480 000 munituskanaa. Lisäystä olemassa olevaan on 420 100 munituskanaa ja 5 kanalaa. Lannat toimitetaan samassa pihapiirissä sijaitsevaan Fertilex Oy:n lannoitetehtaaseen.

2 Ympäristövaikutusten arviointimenettelyn vireilletulo

Fertilex Oy on 30.4.2025 saattanut vireille ympäristövaikutusten arviointimenettelyn (jäljempänä arviointimenettely) toimittamalla Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (jäljempänä ELY-keskus) hanketta koskevan ympäristövaikutusten arviointiohjelman (jäljempänä arviointiohjelma).

Hankkeen arviointimenettelyn tarve määräytyy ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (jäljempänä YVA-laki) liitteen 1 kohdan 1a) perusteella.

3 Ennakkoneuvottelu

Yhteysviranomaisen järjesti ennakkoneuvottelun 26.3.2025 edistämään muun muassa hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa sekä hankkeesta vastaavan ja viranomaisten välistä tiedonvaihtoa. Ennakkoneuvotteluun osallistuivat yhteysviranomaisen, hankkeesta vastaavan ja YVA-konsultin edustajien lisäksi Laitilan kaupunki, Etelä-Suomen aluehallintovirasto, Turun kaupunginmuseo ja Ruokavirasto.

4 Arviointiohjelmasta tiedottaminen ja kuuleminen

Yhteysviranomaisen tiedotti arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mielipiteiden ja lausuntojen esittämisen mahdollisuudesta julkisella kuulutuksella 6.5.–10.6.2025. Kuulutus ja arviointiohjelma julkaistiin ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/kuulutukset/varsinais-suomi ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/Fertilex-Oy-kanalahanke-YVA

Ilmoitus kuulutuksesta on lähetetty Laitilan kaupungille julkaistavaksi sen verkkosivuilla. Lisäksi arviointiohjelmasta ja sen nähtävillä olosta sekä mahdollisuudesta mielipiteiden ja lausuntojen esittämiseen on tiedotettu Laitilan Sanomat lehdessä 6.5.2025 julkaistulla lehti-ilmoituksella.

Arviointiohjelmasta on voinut tutustua kuulemisaikana paperimuodossa seuraavissa paikoissa:

- Laitilan kaupungintalo (Keskuskatu 30, Laitila)

- Laitilan kaupunginkirjasto (Kauppakatu 5, Laitila)

Arviointiohjelmasta järjestettiin yleisötilaisuus 15.5.2025 klo 17 Laitilan kaupungintalolla osoitteessa Keskuskatu 30, Laitila. Yhteysviranomaisen ja hankkeesta vastaavan edustajien lisäksi yleisötilaisuudessa oli läsnä 16 henkilöä. Yleisötilaisuudessa esiin nousseita asioita olivat muun muassa kanalasta ja kananlannan käsittelystä aiheutuva hajuhaitta, vaikutukset Pehtjärven tilaan, vaikutukset Laitilan kaupungin vedenottamon ja pohjaveden veden laatuun, vaikutukset naapuruston kaivojen veden laatuun ja antoisuuteen, eläintautiriski sekä liikennevaikutukset.

5 Arviointiohjelmasta annetut lausunnot ja mielipiteet

Yhteysviranomainen pyysi lausunnot arviointiohjelmasta hankkeen vaikutusalueen kunnilta ja muilta viranomaisilta, joita asia todennäköisesti koskee. Arviointiohjelmasta toimitettiin yhteysviranomaiselle 3 lausuntoa ja 5 mielipidettä.

Seuraavassa on esitetty yhteysviranomaisen näkemys kuulemispalautteen keskeisestä sisällöstä. Lausunnot ja mielipiteet löytyvät kokonaisuudessaan osoitteesta www.ymparisto.fi/Fertilex-Oy-kanalahanke-YVA

Verkkosivuilla julkaistuista lausunnoista ja mielipiteistä on poistettu henkilötiedoiksi katsotut tiedot.

5.1 Yhteenveto lausunnoista

Ruokavirasto on ottanut lausunnossaan kantaa vain lannoitevalmistelaissa ja sivutuotelainsäädännössä asetettuihin vaatimuksiin. Ruokavirasto toteaa, että valmistettavien lannoitevalmisteiden on koostuttava sellaisista ainesosista, jotka täyttävät kansallisen lainsäädännön mukaisen ainesosaluokan tai EU:n lannoitevalmisteasetuksen liitteen II mukaisen ainesosaluokan (CMC) laatu- ja käsittelyvaatimukset. Kansalliset ainesosien ainesosaluokakohtaiset laatu- ja käsittelyvaatimukset on kuvattu Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen 964/2023 liitteessä 2. Myös lämpölaitoksesta muodostuvan tuhkan tulee täyttää ainesosaluokalle 8 asetetut laatuvaatimukset, jos sitä on tarkoitus hyödyntää lannoitevalmisteena. Lannoitevalmiste voi koostua eri ainesosaluokkiin kuuluvista ainesosista. Laitoksesta muodostuvien lannoitevalmisteiden tulee täyttää lannoitelainsäädännössä asetetut tuoteluokkavaatimukset.

Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo toteaa lausunnossaan, että YVA-ohjelman kohdassa 10.1 Kulttuurihistorialliset kohteet ei ole huomioitu 1,5 km:n säteellä hankealueen kaakkoispuolella Nästin kylässä sijaitsevia

maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita ja perinnemaisemia. Alueellinen vastuumuseo pitää YVA-ohjelmassa esitettyjä maisemaan ja kulttuuriympäristöön kohdistuvien vaikutusten arviointimenetelmiä riittävinä.

Varsinais-Suomen pelastuslaitos toteaa lausunnossaan, että laki vaarallisten kemikaalien ja räjähteiden käsittelyn turvallisuudesta (390/2005) edellyttää, että toiminnanharjoittaja tekee ilmoituksen pelastusviranomaiselle, jos kohteessa on edellä mainittujen kemikaalien vähäistä teollista käsittelyä ja varastointia enemmän kuin ilmoitusrajassa määrätty määrä. Lisäksi laki edellyttää, että toiminnanharjoittaja arvioi itse ilmaseosten aiheuttamat vaaratekijät ja räjähdysvaaran aiheuttamat riskit. Lausunnossa todetaan, että vaikka vaarallisten kemikaalien varastointimäärät jäävät alle ilmoitusrajan, vaarallisten kemikaalien käytössä on noudatettava lain edellyttämiä turvallisia säilytys- ja käyttötapoja.

5.2 Yhteenveto mielipiteistä

Ihmiset, elinolot ja viihtyvyys

Mielipiteissä korostuu hankkeesta aiheutuva hajuhaitta. Hajuhaitan koetaan laskevan asumisviihtyvyyttä ja asuntojen arvoa. Lisäksi esitetään, että hankkeen vaikutuksia ilmanlaatuun tulisi tutkia jo olemassa olevan kanalan osalta.

Mielipiteissä esitetään huoli suuren kanamäärän levittämästä tautiriskistä sekä siitä, että edes toiminnassa olevan kanalan ja lannoitetehtaan vaikutuksia ympäristöön ei vielä tiedetä.

Liikenne

Mielipiteissä korostuu raskaan liikenteen, erityisesti lannanajon, lisääntyminen alueella. Liikenteen koetaan aiheuttavan meluhaittaa ja vähentävän ulkoilumahdollisuuksia. Mielipiteiden mukaan tiestö on osittain kapeaa ja huonokuntoista sekä sijaitsee pohjavesialueella.

Mielipiteissä tuodaan esille kesäkuussa 2025 tapahtunut lantaa kuljettaneen yhdistelmäajoneuvon kaatuminen Pehtjärven päässä alle 300 metrin etäisyydellä järvestä. Onnettomuus on aiheuttanut huolta Pehtjärven saastumisesta. Mielipiteissä esitetään kananlantakuljetusten kieltämistä pohjavesialueella.

Kasvillisuus ja eläimet

Hankkeen on koettu tuovan luonnoneläimiä lähemmäs asutusta ja piha-alueille, mitä ei mielletä eläinten luonnonmukaiseksi käyttäytymiseksi. Mielipiteissä todetaan, että alueella on torjuttu haittalajeja sekä tehty

havaintoja susi- ja ilveskannoista, lailla suojelluista lajeista ja harvinaisista kasvi- ja hyönteislajeista. Linnuston on koettu lisääntyneen Pehtjärvellä useilla järvellä pesivillä lajeilla. Mielipiteissä esitetään, että YVA-arvioinnissa tulisi kuunnella asukkaiden ja mökkiläisten lisäksi riista- ja petoyhdyshenkilöitä.

Pinta- ja pohjavesi

Alueella ei ole kunnallista vesijohtoverkostoa ja asukkaat saavat käyttövetensä rengas- ja porakaivoista. Lisäksi Laitilan kaupungin vedenottamo sijaitsee 1,8 km:n etäisyydellä hankealueesta. Vedenottamon vesi otetaan vanhasta sorakuopasta. Mielipiteissä huomioidaan kaivojen antoisuuden väheneminen ja pohjaveden laadun heikkeneminen kanaloiden vedentarpeen lisääntyessä huomattavasti.

Mielipiteissä korostetaan hankkeen vaikutuksia Pehtjärven veden laatuun, jonka ekologinen tila on pidetty hyvänä useilla järven kunnostustoimenpiteillä. Mielipiteissä ollaan huolissaan hankealueen hulevesien laskemisesta käsittelemättöminä ojia pitkin Pehtjärveen, minkä seurauksena järven virkistyskäyttö voi alentua ja kiinteistöjen arvo laskea.

Laajennushankkeen myötä Pehtjärveen ja Limokorventien viereiseen ojaan johtuvan hulevesimäärän koetaan lisääntyvän ja edelleen lisäävän ojastosta ja maaperästä irtoavasta kiintoaineksesta ja ravinteista aiheutuvaa kuormitusta. Mielipiteissä esitetään, että alueelta pois johtavan ojaston vedenvälityskapasiteetti tulisi selvittää ja suunnitella rakennuspaikalle hulevesien viivytystä ja imeytystä maaperään. Lisäksi esitetään ojastoon johdettavien vesien ja Pehtjärven veden laadun säännöllistä tarkkailua.

6 Yhteysviranomaisen lausunto arviointiohjelmasta

6.1 Hankekuvaus ja hankkeen vaihtoehdot

Ympäristövaikutusten arviointiohjelma kattaa YVA-lain 16 §:ssä ja YVA-asetuksen 3 §:ssä luetellut sisältövaatimukset, ja arviointiohjelma on käsitelty YVA-lainsäädännön vaatimalla tavalla.

Arviointiohjelman laajuus on hankkeen vaikutusten selvittämiseksi ja arvioimiseksi perusteltu. Ohjelma on raportoitu pääasiassa selkeästi ja riittävän yksityiskohtaisesti. Esityksen kieliasu on pääasiassa hyvä ja sujuva. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiohjelmasta saa pääosin riittävän hyvän ja havainnollisen kuvan hankkeesta, sen vaihtoehdoista ja ympäristön nykytilasta. Arvioitavat ympäristövaikutukset, vaikutusmekanismien keskinäiset vuorovaikutukset ja niiden selvittäminen on kuvattu pääasiassa riittävän laajasti. Yhteysviranomaisen toteaa, että

luvussa 12 esiintyy hieman epäjohtonmukaisuutta ja toistoa arvioitavien ympäristövaikutusten ja niiden arvioinnin kuvauksessa.

Arviointiohjelmassa esitetyn perusteella on mahdollista selvittää hankkeen ympäristövaikutukset ja järjestää arviointimenettely asianmukaisesti. Hankkeen tarkoituksen ja tavoitteen kuvaus jää yleisluonteiseksi. Hankkeen tarkoitusta tulisi kuvata ja perustella täsmällisemmin huomioiden erityisesti hankkeen merkitys paikallisella tasolla.

Vaikutusten arviointi- ja hankevaihtoehtojen vertailumenetelmät ja periaatteet on kuvattu pääosin riittävällä tarkkuudella. Arviointiohjelmassa (luku 11.1) esitetään, että vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään IMPERIA-menetelmää ja sen ARVI-työkalua. Menetelmä on kuvattu havainnollisesti ja ymmärrettävästi. Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiohjelmassa kuvattu menetelmä on hyväksi todettu vaikutusten arviointimenetelmä. Arviointiselostuksessa tulee tarkasti ja havainnollisesti kuvata menetelmät, joilla vaihtoehtojen toteuttamiskelpoisuuden arviointi on tehty. Lisäksi tulee kuvata, kuinka hankevaihtoehtojen yhdenmukainen arviointi on varmistettu.

Arviointimenettelyn keskeisiin ominaisuuksiin kuuluu vaihtoehtotarkastelu. Vaihtoehtotarkastelun tarkoituksena on tukea päätöksentekoa tuottamalla tietoa hankkeen vaihtoehtoisista ratkaisuista ja niiden vaikutuksista. Yhteysviranomainen katsoo, että vaihtoehtojen muodostamisen periaatteita ei ole selkeästi tuotu esille arviointiohjelmassa. Arviointiselostuksessa tulee esittää perustelut esitettyjen hankevaihtoehtojen valitsemiselle, eli miten kyseiset hankevaihtoehdot on kanalarakennusten lukumäärän ja koon osalta valittu. Muutoin yhteysviranomainen toteaa, että hankkeessa rajatut vaihtoehdot ovat toteuttamiskelpoisia ja kohtuullisia.

Arviointimenettelyyn tulee arviointiohjelmassa esitetyn lisäksi sisällyttää jäljempänä lausunnossa esitettyjä lisäyksiä ja tarkennuksia vaikutusten arviointia ja arviointiselostuksen laadintaa varten. Yhteysviranomainen on ottanut arviointiohjelmasta antamassaan lausunnossa huomioon arviointiohjelman kuulutusaikana annetut lausunnot ja mielipiteet.

Arviointiohjelmassa esitetty kartta- ja kuvamateriaali on pääasiassa selkeää ja havainnollista. Arviointiselostuksessa karttoja tulee tarkentaa maakuntakaavoja koskevien täydennysten osalta Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon lausunnossa esitetyn mukaisesti. Yhteysviranomainen kiinnittää huomiota kuvien numerointiin ja tekstiviittauksiin. Kuvien numeroinnin tulee olla yksiselitteisesti yhdistettävissä viittauksiin. Numerointi tulee korjata arviointiselostukseen. Arviointiselostuksessa tulee kiinnittää huomiota aineiston yksiselitteisyyteen, havainnollisuuteen ja monipuolisuuteen. Etenkin karttojen ja kuvien tulee olla laadukkaita ja selkeitä.

Arviointiohjelmassa on tunnistettu, että hankealueella on voimassa Vakka-Suomen maakuntakaava 2013, jossa hankealue on osoitettu maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi kaavamerkinnällä M. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että alue on osoitettu kaavamerkinnällä M luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavassa 2021, ei Vakka-Suomen maakuntakaavassa 2013. Kaavamerkintä tulee korjata arviointiselostukseen. Selostukseen tulee lisätä luonnonarvojen ja -varojen vaihemaakuntakaavan 2021 yleismääräykset (ekologiset yhteydet ja vesiensuojelu) ja arvioida hankkeen suhde määräyksiin.

Yhteysviranomaisen korostaa, että vaikutusten arvioinnissa tulisi huomioida hankkeen koko vaikutusalue ja sillä voimassa olevat maakuntakaavamerkintöjen määräykset. Huomiota tulee kiinnittää kaavojen suunnittelumääräyksiin sekä maisema- ja kulttuuriympäristöjä koskeviin merkintöihin.

6.2 Hankkeen edellyttämät suunnitelmat ja luvat

Arviointiohjelman luvussa 8 on kuvattu hankkeen tavoitteisiin ja toteuttamiseen liittyvät suunnitelmat ja luvat. Hankkeeseen liittyvät luvat on kuvattu pääasiassa riittävän laajasti ja selkeästi. Lannan käsittelyn ja lannoitetehtaan toiminnan osalta arviointiohjelmassa esitetään, että lannoitetehtaassa käytetään raaka-aineena myös muiden kanaloiden lantaa. Arviointiohjelmassa ei ole kuvattu muista kanaloista tuotavan lannan alkuperää, määrää ja laatua tai toimituksen säännöllisyyttä taikka sopimuksia lannan toimittamiselle lannoitetehtaaseen.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata sopimusehdot, joilla muualta tuotavan lannan alkuperä, määrä, laatu ja kuljetukset ovat tunnettuja ja hallittavissa.

Ohjelmassa esitetään, että lannoitetehtaan toimintahäiriön aikana lantaa toimitetaan tarvittaessa sopimuskumppaneille peltolevitykseen tai biokaasutuotantoon. Ohjelmassa ei kuvata, onko Fertilex Oy:llä tätä tarkoitusta varten ennakoivasti hankittu sopimuspeltoja tai tehty sopimus biokaasulaitoksen kanssa. Arviointiselostuksessa tulee kuvata, kuinka lannan kuljetus ja jatkokäsittely aiotaan varmistaa lannoitetehtaan toimintahäiriön aikana.

Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että hankealueella toimiva lannoitetehtas liittyy kiinteästi munituskanalan laajennushankkeeseen.

Arviointiohjelmassa esitetään, että lannoitetehtas valmistaa luomulannoitevalmisteita munituskanaloista syntyvästä lannasta ja muista kanaloista tuotavasta lannasta sekä lämmityslaitoksen tuhkasta.

Suomessa ei ole erillistä luomuhyväksyntää lannoitevalmisteille.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että Ruokaviraston lausunnossa esittämän mukaisesti luomutuotantoon soveltuvilla lannoitevalmisteilla on EU:n luomulainsäädännössä annettu koostumusvaatimuksia ja

käyttörajoituksia. Lannoitevalmisteen tulee täyttää lisäksi kansallisen lannoitevalmistelainsäädännön vaatimukset. Yhteysviranomaisen pyytää tarkentamaan arviointiselostuksessa lannoitetehtaalla valmistettavan luomulannoitetuotteen raaka-aineiden ja valmistuksen suhde EU:n ja kansalliseen lainsäädäntöön.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiohjelmasta ei käy ilmi, onko munituskanala luomutuotannossa tai kuuluuko munituskanala Ruokaviraston, ELY-keskuksen tai Valviran luomuvalvontaan taikka millainen on hankkeen suhde EU:n luomulainsäädäntöön. Arviointiohjelmasta ei selviä, onko munituskanalalla EU:n luomusertifikaatti (luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisten tuotteiden merkinnöistä annetun asetuksen (EU) 2018/848 35 artiklan 1 kohdan mukainen sertifikaatti). Arviointiselostukseen tulee lisätä kuvaus hankkeen tuotantosuunnasta (tavanomainen/luomu) sekä suhteesta luomuelintarvikkeiden valmistukseen ja myyntiin sekä luomulainsäädäntöön.

Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota siihen, että maantien 12527 suoja-alue ulottuu 20 metrin etäisyydelle maantien keskilinjasta ja huomauttaa, että lain liikennejärjestelmästä ja maanteistä (503/2005) 44 §:n mukaan rakennusta ei saa pitää maantien suoja-alueella. Lain 46.1 §:n mukaan maantien suoja- ja näkemäalueella ei saa pitää sellaista varastoa, aittaa taikka muuta rakennelmaa tai laitetta, josta tai jonka käytöstä voi aiheutua vaaraa liikenneturvallisuudelle tai haittaa tienpidolle.

Arviointiohjelmassa esitetään, että kanalarakennusten ja lannoitetehtaan lämpö tuotetaan samassa pihapiirissä sijaitsevassa lämmityskeskuksessa. Ohjelmasta ei selviä lämmityskeskuksen nimellis- tai polttoaineteho. Arviointiselostuksessa tulee esittää, koskeeko lämmityskeskusta valtioneuvoston asetus keskisuurten energiantuotantoyksiköiden ja -laitosten ympäristönsuojeluvaatimuksista (1065/2017, PiPo-asetus). Mikäli polttoaineteho on yli 1 MW, asetus koskee lämmityskeskusta.

Nästin teollisuusalueelle laaditaan asemakaava samanaikaisesti arviointimenettelyn kanssa. Hankealue sijaitsee kaavoitettavalla alueella. Arviointiohjelmassa todetaan, että kaava huomioidaan hankkeen suunnittelussa ja ympäristövaikutusten arvioinnissa. Lisäksi ohjelmassa todetaan, että hankkeen luontovaikutusten arvioinnissa hyödynnetään asemakaavan laatimisen yhteydessä toteutettavia luontokartoituksia. Tavoiteaikataulun mukaisesti kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma tulee julkisesti nähtäville vuoden 2025 aikana. Munituskanalan laajennushankkeen aikataulun mukaisesti arviointimenettely saataisiin toteutettua vuoden 2025 loppuun mennessä ja hankkeen ympäristölupapäätös olisi lainvoimainen ja rakentaminen aloitettaisiin vuonna 2026. Käyttöönotto olisi vuonna 2027. Arviointiohjelmasta ei yksiselitteisesti käy ilmi kaavoituksen tosiasiallinen aikataulu ja etenemisen

yhteensovittaminen hankkeen kanssa. Yhteysviranomaisen muistuttaa, että kaavassa ja hankkeen yksityiskohtaisemmassa suunnittelussa tulee ottaa huomioon vaikutusarvioinnissa selvittävät vaikutusmekanismit sekä arviointimenettelyn tulokset.

6.3 Ympäristön nykytila, arvioitavat ympäristövaikutukset ja menetelmät

6.3.1 Vaikutusalueet

Arviointiohjelmassa (luku 12.1) on esitetty hankkeen vaikutusten vaikutusalueiden laajuudet. Aluerajauksia ei kuitenkaan ole ohjelmassa riittävällä tarkkuudella perusteltu ja tätä tulee tarkentaa selostuksessa. Vaikutusalueiden laajuudessa tulee lisäksi huomioida riittävällä tasolla vaikutusmekanismien luonne sekä rakentamisen, toiminnan, käytöstä poistamisen ja rakenteiden purkamisen aikaiset vaikutukset.

6.3.2 Vaikutukset maisemaan, kulttuuriperintöön ja arkeologiseen kulttuuriperintöön

Maakunnallisesti ja valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ja kulttuuriympäristöt on tunnistettu arviointiohjelmassa pääasiassa kattavasti. Arviointiohjelmassa esitetään, että hankkeen maisemavaikutuksia arvioidaan asiantuntija-arviona koko hankkeen elinkaaren ajalta. Yhteysviranomaisen yhtyy Varsinais-Suomen alueellisen vastuumuseon lausuntoon ja pitää vaikutusarviointia maisemaan ja kulttuuriympäristöön pääasiassa riittävänä.

Kulttuurihistoriallisten kohteiden osalta arviointiohjelmassa (kappale 10.1) todetaan, ettei hankkeen vaikutusalueelta tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä tai valtakunnallisesti merkittäviä rakennetun kulttuuriympäristön kohteita, eikä hankealue sijaitse valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella tai sen lähistöllä. Varsinais-Suomen alueellinen vastuumuseo on lausunnossaan huomauttanut, että arviointiohjelmassa ei ole huomioitu 1,5 kilometrin etäisyydellä hankealueen kaakkoispuolella Nästin kylässä sijaitsevia maakunnallisesti ja paikallisesti arvokkaita rakennetun kulttuuriympäristön kohteita ja perinnemaisemia. Arviointiselostuksessa tulee kuvata edellä mainitut kohteet ja arvioida hankkeen vaikutuksia niihin.

6.3.3 Vaikutukset ihmisiin, elinoloihin ja viihtyvyyteen

Arviointiohjelmassa esitetään, että hankkeessa muodostuva lanta kuivataan kanaloiden yhteydessä olevilla monikerroksisilla lauhdeilmakuivureilla. Kanalan lämmin poistoilma johdetaan kuivurissa olevan lannan läpi paineella. Lannan sisältämä kosteus siirtyy vesihöyrynä

ilmaan. Kuivatusilma ja vesihöyry johdetaan keskitetysti kuivurin poistoilmapuhaltimien kautta ulos. Yhteysviranomaisen kiinnittää huomiota lannan kuivauksesta aiheutuviin **hajuvaikutuksiin** ja katsoo tarpeelliseksi, että arviointiselostuksessa tarkastellaan lannan kuivauksesta poistettavan ilman hajusuodatuksen tarvetta ja toteutustapoja. Selostuksessa tulee verrata erilaisia hajuhaittojen teknisiä ja toiminnallisia lieventämistoimenpiteitä.

Hajuvaikutuksia esitetään selvitetävän leviämismallinnuksen avulla. Arviointiselostuksessa tulee esittää selkeästi, mihin mallinnuksen lähtötietoina käytettävät hajupäästöjen arvot perustuvat. Hajuvaikutusten leviämismallinnuksessa tulee arvioida lisäksi hajuhaitan yhteisvaikutuksia lannoitetehtaasta ja lähellä sijaitsevista muista eläinsuojista aiheutuvan hajuhaitan kanssa.

Yhteysviranomaisen korostaa hajuvaikutusten arvioinnin merkittävyyttä. Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset ja yhteisvaikutukset tulee arviointiselostuksessa arvioida huolellisesti erityisesti lannan ja rehun hajusta aiheutuvien hyvinvointi- ja viihtyvyysvaikutusten osalta mielipiteissä esitetyn ja yleisötilaisuudessa käydyn keskustelun perusteella. Lannan ja rehun varastoinnin ja käsittelyn lisäksi arvioinnissa tulee huomioida lannan mahdollisesta peltolevityksestä aiheutuva hajuhaitta.

Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa on tarpeen esittää arvio **ammoniakkipäästöjen** määrästä, mittausmenetelmistä ja toimenpidevaihtoehdoista päästöjen vähentämiseksi. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella ammoniakkipäästöjen vaikutuksia lähialueen puustoon.

Arviointiohjelmassa todetaan, että **melusta** aiheutuvia vaikutuksia arvioidaan tarkastelemalla valtioneuvoston päätöksen mukaisia melutason ohjearvoja ja tarvittaessa voidaan toteuttaa melumallinnus.

Yhteysviranomaisen näkee, että arviointiselostuksessa tulee mittausten tai mallinnusten avulla selvittää tarkemmin hankkeen meluvaikutuksia ja arvioida toiminnan meluvaikutukset häiriintyvissä kohteissa.

Arviointiselostuksessa tulee kuvata ymmärrettävästi mallinnusmenetelmä ja käytettyjen melutasojen päästölähteet. Vertailun vuoksi melua tulee arvioida sekä tuotannon meluisimpina aikoina että hiljaisempina aikoina.

Arviointiohjelmassa on esitetty, että kuljetuksia ja työskentelyä tapahtuu päivisin. Yhteysviranomaisen katsoo, että arviointiselostuksessa tulee arvioida lisäksi, mitä meluavaa toimintaa tapahtuu yöaikaan ja kuinka pitkäkestoista meluava toiminta on. Arvioinnissa tulee huomioida liikennevaikutusten lisäksi työkonien äänet (ml. peruutusäänet) sekä lauhdeilmakuivurin ilmanpoistosta aiheutuva melu. Toiminnan aikaisen

meluvaikutuksen lisäksi tulee huomioida rakentamisen, käytöstä poistamisen ja rakenteiden purkamisen aikaiset melupäästöt.

Arviointiohjelmasta esitetyissä mielipiteissä korostuu huoli liikenteen aiheuttamasta melusta. Yhteysviranomainen yhtyy mielipiteisiin liikenteen meluvaikutuksesta ja toteaa, että meluvaikutusten arvioinnissa tulee huomioida hankkeen yhteisvaikutukset muun liikenteen kanssa.

Arviointimenettelyyn ei YVA-lain mukaan sisälly hankkeen mahdollisesti aiheuttamien taloudellisten vaikutusten tai menetysten arviointi tai haittojen korvausmenettely. Siksi yhteysviranomainen ei edellytä arviointiselostuksessa käsiteltäväksi mielipiteissä esille tuotuja näkemyksiä hankkeen vaikutuksista kiinteistöjen arvoihin.

6.3.4 Vaikutukset liikenteeseen

Liikenteen osalta yleisötilaisuudessa ja mielipiteissä nousi esille tien kestävyys sekä ympäristön pilaantumisriski erityisesti lantakuljetusten onnettomuustilanteissa. Arviointiohjelmassa esitetyn mukaisesti liikennevaikutusten osalta arvioidaan hankkeen liikennemääriä ja liikennöintireittejä. Yhteysviranomainen toteaa, että liikenteen osalta tulee arvioida lisäksi liikennöintireittien turvallisuutta. Arvioinnissa tulee huomioida hankkeen koko vaikutusalue sekä Limokorventien, Krouvintien ja Kolisevantien lisäksi tiestöt, joille mahdollisesti kohdistuu hankkeesta aiheutuvia vaikutuksia.

6.3.5 Vaikutukset kasvillisuuteen, eläimiin ja luontotyyppeihin

Arviointiohjelman luvussa 10 on hyvin tunnistettu hankealueen lähiympäristössä sijaitsevat luonnonsuojelu- ja Natura 2000 -verkostoon kuuluvat alueet, metsälain 10 §:ssä tarkoitetut elintärkeät elinympäristöt sekä alueiden suojeluperusteet.

Arviointiohjelman mukaan Pehtjärven ympäristössä on tehty havaintoja uhanalaisista ja luonnonsuojelulailla suojelluista lintulajeista. Noin 300 metrin etäisyydellä hankealueesta on tehty havaintoja uhanalaisista sekä lintu- ja luontodirektiivin mukaisista lintu- ja nisäkäslajeista. Mielipiteissä esitetyn mukaisesti alueella liikkuu lisäksi hirviä, peuroja, kauriita, susia ja ilveksiä. Eläimiin kohdistuvia vaikutuksia esitetään arvioitavan maksimissaan 1,5 km:n etäisyydellä hankealueesta. Yhteysviranomainen kehottaa arvioimaan eläimiin ja linnustoon eri vaikutusmekanismeilla kohdistuvien vaikutusten vaikutusalueiden laajuutta tarkasti luotettavien selvitysten ja vaikutusarvioinnin turvaamiseksi.

Arviointiohjelmassa todetaan, että kasvillisuuteen, eläimiin ja linnustoon kohdistuvien vaikutusten arvioinnissa tullaan hyödyntämään Nästin asemakaavan laatimisen yhteydessä alueelle toteutettavan

luontokartoituksen tuloksia. Arviointiohjelmasta ei selviä luontokartoituksen laatu, laajuus tai aikataulu. Yhteysviranomaisen korostaa, että hankealueella esiintyvät kasvi-, eläin- ja lintulajit sekä hankkeen vaikutukset edellä mainittuihin tulee selvittää ja arvioida arviointiselostuksessa luotettavasti käyttäen ajantasaista aineistoa. Arvioinnissa tulee huomioida hankkeen rakentamisen, toiminnan, käytöstä poistamisen ja rakenteiden purkamisen aikaiset vaikutukset.

6.3.6 Vaikutukset pinta- ja pohjavesiin sekä maaperään

Arviointiohjelmassa on tunnistettu pääasiassa hyvin hankkeen valuma-alueen olosuhteet sekä vesistöt, joihin hankkeen mahdolliset vesistövaikutukset kohdistuvat. Hankkeen pintavesivaikutukset on huomioitu pääasiassa riittävällä tarkkuudella.

Arviointiohjelmassa esitetään, että suurimmat vesistövaikutukset aiheutuvat rakentamisvaiheessa kiintoaine- ja ravinnekuormituksesta. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä, että arviointiselostukseen laadittavassa hulevesisuunnitelmassa esitetään vesistövaikutusten lieventämistoimenpiteitä. Yhteysviranomaisen painottaa, että suunnitelman tulee sisältää rakentamisen, toiminnan, käytöstä poistamisen ja rakenteiden purkamisen aikaiset hulevesien hallintaan tarvittavat toimenpiteet.

Arviointiohjelman mukaan kaikki munituskanaloissa syntyvä lanta käsitellään lannoitetehtaassa, ja ainoastaan lannoitetehtaan toimintahäiriön aikana lantaa joudutaan toimittamaan peltolevitykseen. Arviointiohjelmassa ei ole esitetty lannanlevityspeltojen arvioituja sijainteja. Suomen ympäristökeskuksen VEMALA-malliin pohjautuvan fosforin vaikutuksen arviointityökalun¹ mukaan jo nykyisillä lannanlevitysmäärillä hankealueen ympäristön valuma-alueilla peltojen arvioidut P-luvut ovat suurempia kuin satovaste. Tämä tarkoittaa sitä, ettei fosforin lisäyksellä saada todennäköisesti lisää satovastetta ja fosforin huuhtoutumisen riski vesistöihin kasvaa.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että toiminnan laajentaminen ja lannan levitys ei vesienhoidollisesta näkökulmasta saa lisätä vesien ravinnekuormitusta, eikä heikentää lannan levitykseen käytettävien peltojen valuma-alueilla sijaitsevien vesistöjen ekologista tilaa. Kaikki lannanlevitykseen käytettävä peltopinta-ala tulee olla fosforia sisältävien lannoitevalmisteiden ja lannan käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen (64/2023, fosforiasetus) mukaisesti lannanlevitykseen sopivaa. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että fosforiasetuksen mukaista peltoalaa

¹ Fosforin vaikutuksen työkalu: <https://wwwi2.ymparisto.fi/i2/livestock/index.html>

tulee olla riittävästi. Hankkeesta vastaavan tulee varmistaa, että lannan levityksessä otetaan huomioon voimassa olevassa lainsäädännössä, kuten fosforiasetuksessa ja eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta annetussa valtioneuvoston asetuksessa (1250/2014, nitraattiasetus) säädetyt edellytykset ja rajoitukset.

Hankealueelta hulevedet laskevat pienempiä uomia pitkin noin 800 metrin etäisyydellä sijaitsevaan Pehtjärveen. Maatalous on tunnistettu vesienhoidon suunnittelussa Pehtjärven tilaa merkittävästi heikentäväksi tekijäksi. Yhteysviranomaisen yhtyy mielipiteissä esitettyyn ja kiinnittää huomiota siihen, että Pehtjärven ekologinen tila on vaarassa heikentyä ilman vesiensuojelun toimenpiteitä. Arviointiselostuksessa tulee kuvata, kuinka mahdolliset ravinnevalumat Pehtjärveen hallitaan sekä arvioida ravinnekuormituksen vaikutuksia Pehtjärven tilaan ja virkistyskäyttöön. Yhteysviranomaisen painottaa, että arvioitaessa hankkeen vaikutuksia alapuolisten vastaanottavien vesistöjen laatuun tulee huomioida vesipuidedirektiivi sekä Varsinais-Suomen ja Satakunnan vesienhoidon toimenpideohjelma vuosille 2022–2027.

Arviointiohjelman mukaan rakennusten välittömät ympäristöt ovat asfaltoituja, mutta muutoin hulevedet suodattuvat sorakerrosten läpi. Limokorventien varrella sijaitsevien rakennusten katoilta ja piha-alueilta hulevedet johdetaan Limokorventien läheisiin ojiin. Hulevesien määrä tulee kasvavan kattopinta-alan vuoksi lisääntymään. Yhteysviranomaisen yhtyy mielipiteissä esitettyyn huoleen hulevesien käsittelemättömästä johtamisesta ympäristöön. Lisäksi ELY-keskuksen Liikenne ja infrastruktuuri -vastuualue on ilmaissut kielteisen suhtautumisensa hulevesien ja puhdistettujen jätevesien johtamiseen maantien sivuojaan. Yhteysviranomaisen toteaa, että rakennusten katoilta tulevat sade- ja sulamisvedet on johdettava hallitusti pois rakennusten ympäristöstä. Arviointiselostuksessa tulee esittää selvitys ojastoon johdettavien hulevesien määrästä ja ojaston vedenvälityskapasiteetista. Yhteysviranomaisen pitää tärkeänä selvittää ja arvioida hulevesivaikutusten lieventämistoimenpiteitä, kuten hulevesien viivytystä ja maahan imeyttämistä.

Arviointiohjelmassa todetaan, että hankealue ei sijaitse pohjavesialueella ja pohjaveden pilaantumisen vaaraa voisi aiheutua vain häiriö- ja onnettomuustilanteissa. Mielipiteissä esitetyn mukaisesti alueella ei ole kunnallista vesijohtoverkostoa, ja alueen asukkaat saavat käyttöveden rengas- ja porakaivoista. Lisäksi Laitilan kaupungin vedenotto sijaitsee noin 1,8 km:n etäisyydellä hankealueesta Pehtjärven eteläpuolella. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että osa Pehtjärvestä ja mm. lantakuljetuksiin käytettävästä tiestöstä sijaitsevat pohjavesialueella. Kanalassa käytettävä vesi otetaan omasta porakaivosta. Arviointiohjelmassa ei ole kuvattu hankkeen vaikutuksia pohjaveden

laatuun ja naapurien käytössä olevien kaivojen antoisuuteen. Arviointiselostuksessa tulee tarkastella kaivojen sijaintia suhteessa hankealueeseen ja pohjaveden virtauksiin sekä arvioida hankkeen vaikutuksia vedenottamon toimintaan ja kaivojen pohjaveden määrään ja laatuun.

Yhteysviranomaisen huomauttaa, että hankealueella voi sijaita happamia sulfaattimaita, mikä tulee ottaa huomioon erityisesti rakentamisen aikaisten vaikutusten arvioinnissa. Arviointiselostuksessa tulee esittää toimenpiteitä, joilla haitalliset vesistövaikutukset estetään.

Yhteysviranomaisen ehdottaa, että hankkeen vaikutuksia maaperään selvitetään arviointiohjelmassa laajemmin. Huomiota tulee kiinnittää myös maamassojen vaihtoon liittyviin maaperän pilaantumisen riskeihin. Arviointiselostuksessa tulee arvioida hankealueelta poistettavan maamassan määrä, laatu ja käsittely sekä hankealueelle tuotavan maamassan alkuperä, määrä ja laatu.

Maaperän pilaantumisriskin arvioinnissa tulee huomioida Varsinais-Suomen pelastuslaitoksen lausunnossaan esittämän mukaisesti vaarallisten kemikaalien säilytys- ja käyttötavoista aiheutuvat vaikutukset. Lisäksi arvioinnissa tulee huomioida hankkeen rakentamisen, toiminnan, käytöstä poistamisen ja rakenteiden purkamisen aikaiset maaperän pilaantumisen mahdollisuudet.

6.3.7 Yhteisvaikutukset

Yhteisvaikutukset on tunnistettu pääosin riittävästi ja vaikutusten arviointi kohdistettu oikein. Yhteysviranomaisen korostaa, että hankkeessa tulee selvittää hankkeen vaikutusalueella sijaitsevien muiden toiminnassa olevien eläinsuojien yhteisvaikutukset hankkeen kanssa sekä arvioida riittävän monipuolisesti yhteisvaikutusten eri vaikutusmekanismeja. Yhteisvaikutusten arvioinnissa tulee kohdistaa erityistä huomiota pintavesivaikutuksiin, ihmisiin kohdistuviin vaikutuksiin (haju ja melu) ja eläintautiriskeihin mielipiteissä esitetyn ja yleisötilaisuudessa käydyn keskustelun perusteella.

6.3.8 Häiriötilanteet

Arviointiohjelmassa todetaan, että lannoitteiden raaka-aineet säilytetään Fertilex Oy:n laitoksen tiloissa laakasiiloissa, joiden suurin varastointimäärä on 1 000 m³. Ohjelmassa ei ole kuvattu lannan käsittelyä ja varastointia lannoitetehtaan toimintahäiriön aikana ottaen huomioon, että vaihtoehdossa VE1 vuodessa syntyvän lannan määrä on 6 200 m³ ja vaihtoehdossa VE2 19 200 m³. Muista kanaloista arvioidaan tulevan lannoitetehtaalte 1–2 lantakuljetusta päivässä. Muista kanaloista tuotavan

lannan määrää vuodessa ei ole kuvattu. Ohjelmassa ei ole kuvattu, onko toimintahäiriöiden varalle lannan varastointitilaa riittävästi. Lisäksi ohjelmasta ei selviä lannan käsittelytapa, mikäli lannoitetehtaan häiriötilanne ja lannan peltolevitystarve ajoittuvat nitraattiasetuksessa sallitun lannan peltolevitysjakson ulkopuolelle.

Yhteysviranomainen huomauttaa, että lannan käsittelystä aiheutuvat pintavesi- ja hajuhaitat on mielipiteissä esitetyn ja yleisötilaisuudessa käydyn keskustelun perusteella koettu merkittäviksi hankkeesta aiheutuviksi vaikutuksiksi. Yhteysviranomainen painottaa, että lannan käsittelyä ja varastointia sekä niistä aiheutuvia vaikutuksia tulee tarkastella arviointiselostuksessa kattavasti myös poikkeustilanteiden osalta.

6.3.9 Haitallisten vaikutusten lieventämistoimenpiteet

Arviointiohjelmassa todetaan, että arviointiselostuksessa esitetään toimenpiteitä, joilla haitallisia ympäristövaikutuksia ja riskejä voidaan vähentää ja korjata. Yhteysviranomainen toteaa, että arviointiselostuksessa esitettävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, jotka ovat mahdollisia ja toteutettavia.

6.4 YVA-menettelyn ja siihen liittyvän osallistumisen järjestäminen

Hankkeesta on tiedotettu verkkosivuilla, sanomalehdessä ja hankkeesta lähetettyjen lausuntopyyntöjen muodossa. Vaikutusmahdollisuuksia on laajennettu järjestämällä arviointiohjelman kuulutusaikana avoin yleisötilaisuus. Toinen avoin yleisötilaisuus suunnitellaan pidettäväksi arviointiselostuksen kuulutusaikana.

Yhteysviranomainen toteaa, että hankkeen osallistuminen ja järjestäminen on toteutettu YVA-lain tarkoittamalla tavalla ja laajuudella sekä mahdollistaa kattavan ja tasapuolisen osallistumismahdollisuuden.

Yhteysviranomainen toteaa näkemyksensä, että arviointiohjelmassa on esitetty riittävän kattavasti ja selkeästi arviointimenettely sekä menettelyn vaiheet, sisältötavoitteet ja vastuutahot.

Arviointimenettelyn alustavaksi aikatauluksi on arviointiohjelmassa esitetty marraskuu 2024–marraskuu 2025. Yhteysviranomaisen näkemyksen mukaan arviointimenettelyn toteutusaikataulu eri vaiheineen on esitetty riittävällä tarkkuudella. Yhteysviranomainen kehottaa arvioimaan, onko aikataulu realistinen. Alustavassa aikataulussa esitetään, että arviointiselostus tulisi nähtäville syyskuussa 2025 ja yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä arviointiselostuksesta loka–marraskuussa 2025. Yhteysviranomainen kehottaa lisäksi arvioimaan Nästin teollisuusalueen asemakaavan laatimisen yhteydessä toteutettavien luontokartoitusten

tosiasiallista aikataulua ja sen yhteensovittamista arviointimenettelyn kanssa.

6.5 Arviointiohjelman laatijoiden pätevyys

YVA-lain 33 §:n mukaan hankkeesta vastaavan on varmistettava, että sillä on käytettävissään riittävä asiantuntemus ympäristövaikutusten arviointiohjelman laadintaan. Vaikutusten arvioinnista vastaavien henkilöiden pätevyys omalla suunnittelualallaan sekä kaikille arvioitaville vaikutusmekanismeille on esitetty asianmukaisesti arviointiohjelmassa.

Yhteysviranomainen katsoo, että arviointiohjelman laatijoiden pätevyys on ollut ohjelmassa esitetyn tiedon perusteella riittävä ohjelman laatimiseen.

6.6 Yhteysviranomaisen johtopäätökset arviointiohjelman laajuudesta ja tarkkuudesta sekä selvitysten yhteensovittamisesta muissa laeissa edellytettyjen selvitysten kanssa

Arviointiohjelmasta annettujen mielipiteiden ja yleisötilaisuudessa esitettyjen puheenvuorojen perusteella hanke vaikuttaa kielteisesti hankealueen ihmisten viihtyvyyteen ja turvallisuuteen sekä Pehtjärven veden laatuun, virkistyskäyttöön ja linnustoon. Arviointimenettelyssä tulee selvittää hankkeen vaikutukset hankealueelle sijoittuvien kiinteistöjen käyttöön ja sosiaalisiin vaikutuksiin sekä Pehtjärven tilaan ja järven käyttöön kohdistuviin vaikutuksiin

Keskeisimpänä lisäystarpeena yhteysviranomainen pitää yhteisvaikutuksiin liittyviä vaikutusarviointeja, erityisesti haju-, melu- ja pintavesivaikutusten sekä niihin kohdistuvien eri vaikutusmekanismien osalta. Hankkeessa tulee kiinnittää erityistä huomiota yhteisvaikutusten tunnistamiseen ja arviointiin, sillä yhdessä muiden alueen eläinsuojien kanssa vaikutukset voivat olla kumuloituvia tai toisiaan vahvistavia ja vaikutusalue laajempi.

Yhteysviranomainen toteaa johtopäätöksinään, että

- arviointiohjelmassa on tunnistettu pääasiassa hyvin hankealueen nykytila ja sen herkkyydet
- arviointiohjelmassa on keskitytty pääasiassa hankkeen ja suunnitteluvaiheen edellyttämällä laajuudella arvioitaviin vaikutuksiin
- arvioitavat vaikutukset on perusteltu pääasiassa riittävällä tasolla ja asiantuntevasti
- arviointiohjelmassa on huomioitu hyvin yhteisvaikutusten mekanismit

- kuvata täsmällisesti hankkeen tarkoitus ja tavoitteet
- tarkentaa hankkeen kuvauksia hankkeen tuotantosuunnasta, muista kanaloista tuotavan lannan käsittelystä ja lämmityskeskuksen tehosta suhteessa PiPo-asetukseen
- arvioida huolellisesti hankkeesta aiheutuvaa hajuhaittaa, kuvata haju- ja melumallinnusten ja ammoniakkimittausten menetelmät sekä tarkastella haju- ja meluvaikutusten lieventämistoimenpiteitä
- arvioida liikennöintireittien turvallisuutta
- arvioida eläintautiriskistä aiheutuvat vaikutukset, erityisesti sosiaaliset vaikutukset ja vaikutukset eläimiin
- perustella tarkemmin vaikutusten arvioinnissa käytettyjä vaikutusalue-eräjäyksiä
- huomioida erityisesti merkittävien yhteisvaikutusten mekanismit ja yhteisvaikutusten vertailu myös lannoitetehtaan häiriötilanteiden aikana

Yhteysviranomaisen katsoo, että merkittävät vaikutukset on tunnistettu hyvin. Yhteysviranomaisen huomauttaa, että arviointiohjelmassa ei ole tuotu esille merkittävyydeltään vielä epävarmoja vaikutusmekanismeja ja edellyttää, että myös tällaiset vaikutukset tunnistetaan ja niiden huomioon ottaminen arvioinneissa perustellaan arviointiselostuksessa. Muutoin yhteysviranomaisella ei ole huomautettavaa merkittävien vaikutusten tunnistamisesta.

7 Arviointiohjelmalausunnon toimittaminen ja siitä tiedottaminen

ELY-keskus toimittaa lausuntonsa ja kopiot arviointiohjelmasta saamistaan lausunnoista ja mielipiteistä hankkeesta vastaavalle. Lausunto toimitetaan samalla tiedoksi asianomaisille viranomaisille ja mielipiteen esittäneille tahoille.

Arviointiohjelmalausunto julkaistaan viranomaisen verkkosivuilla osoitteessa www.ely-keskus.fi/kuulutukset/varsinais-suomi ja ympäristöhallinnon verkkosivuilla www.ymparisto.fi/Fertilex-Oy-kanalahanke-YVA

8 Suoritemaksu, sen määräytyminen ja maksua koskeva oikaisumahdollisuus

Suoritemaksu on 8 600 euroa.

Arviointiohjelmasta annettavasta yhteysviranomaisen lausunnosta perittävä maksu on määritelty tavanomaisen hankkeen mukaisesti (11–17 henkilötyöpäivää). Maksu määräytyy ELY-keskusten maksuista annetun asetuksen perusteella.

Maksuvelvollinen, joka katsoo, että perustellusta päätelmästä perittävän maksun määrittämisessä on tapahtunut virhe, voi vaatia siihen oikaisua ELY-keskuksesta kuuden kuukauden kuluessa tämän ohjelmalausunnon antamispäivästä.

9 Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (252/2017) 8, 16 ja 18 §

Valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (277/2017) 3 §

Valtion maksuperustelaki (150/1992) 8 §

Valtioneuvoston asetus (794/2024) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten ja kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2025 2 §

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt ylitarkastaja Marjo Saarinen ja ratkaissut yksikönpäällikkö Anu Lillunen.

10.7.2025

	Maksua koskeva oikaisuvaatimusosoitus
Jakelu	Fertilex Oy Macon Oy
Tiedoksi	Laitilan kaupunki Lausunnon antajat ja asianomaiset viranomaiset Mielpiteen esittäjät

Tämä asiakirja VARELY/1897/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/1897/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Saarinen Marjo 07.07.2025 14:21

Ratkaisija Lillunen Anu 07.07.2025 14:25